

N:o 122.

Af Herr **C. J. Ödman**: *Om underdånig skrifvelse angående utfärdande af förändrade föreskrifter rörande lotsväsendet i riket.*

Sedan Kongl. Maj:t genom nådigt bref af den 5 Juni 1874 anbefalt dess lotsstyrelse att utarbeta och inkomma med förslag till förnyade föreskrifter angående lotsväsendet i riket, så har ett sådant förslag blifvit utarbetadt och till Kongl. Maj:t inlemnadt under loppet af år 1877 på hufvudsakligen följande grunder:

1) Att det lotstväng, som nu åligger fartyg i svenska farvatten, skulle upphöra, så att det skulle komma att stå en hvar fritt — som sjelf kände farvattnet — att begagna lots eller icke, samt

2) att den minskning i lotspenningarna, som till följd af denna lotsfrihet skulle uppstå — beräknadt att ett större antal fartyg komme att begagna sig af denna frihet — skulle fyllas genom förhöjda taxor för de fartyg, som behöfde begagna lots.

Ehuru emot hela detta förslag befogade anmärkningar kunde göras, så vill jag dock icke uppehålla mig dervid, helst förslaget i dess helhet ej ännu undergått slutlig pröfning eller tagit form af lag. Men som Kongl. Maj:t, redan innan den i § 1 af omförmälda förslag föreslagna lotsfrihet blifvit beviljad, funnit sig föranlåten att medelst Kongl. Kungörelsen af den 21 December 1877 förordna, att den omförmälda förslag åtföljande förhöjda lotstaxa skall från Februari månads utgång 1878 tillämpas, medan ännu det gamla lotstvänget fortfar, så finner jag mig nödsakad att i den betryckta sjöfartsnäringsens intresse göra framställning om ändring och rättelse af det härigenom uppkomna missförhållande.

Genom den nämnda förordningen af den 21 December 1877 blefvo icke blott lotstaxorna förhöjda med öfver hufvud 50 procent, utan jemväl den lättnad som förr var tillförsäkrad fartyg, gående emellan inrikes orter, att betala blott half lotsafgift borttagen. Att en dylik skatte- eller taxeförhöjning å en af landets mest naturliga näringar, som dessutom länge lidit och fortfarande lider af högst ogynnsamma konjunkturer, skall utöfva den menligaste inverkan på näringens bedrifvande, är påtagligt. Också har på den tid af snart ett år, som sagda förordning existerat, hon åstadkommit den beklagliga verkan, att förr lönande trader måst öfvergifvas, emedan i vissa fall lotspenningarna uppgå till snart sagdt samma belopp, som frakten för samma resa.

Af anmärkta taxeförhöjning — utan det i förslaget ämnade vederlaget därför, nemligen lotsfrihet — lider dock särskildt och framför andra en viss klass af fartyg, nemligen de som hafva emellan 20 och 40 tons drägtighet, eller just den fartygscert, hvarmed våra till stor del fattiga kustbor bedrifva sin mödosamma och torftiga näring. Orsaken, hvarför just fartyg af angifna drägtighet äro af alla mest vantlottade, ligger dels deri, att dessa fartyg, på grund af deras ringa storlek icke kunna i svårare väder hålla sjön, utan måste söka farleder inomskärs, dels ock deri, att de, som nedan skall visas, hafva ytterligare kamp att bestå emot en mera gynnad fartygsklass, hvarmed de med den största uppoffring och ihärdighet icke kunna utstå täflan, hvarföre dessa mindre fartyg, tillika med deras egare eller befälhafvare, synas vara dömda till undergång. Detta mitt påstående anhåller jag få styrka med följande.

I Kongl. kungörelsen af den 28 Januari 1878 stadgas, att befrielse i vissa fall från att begagna lots tillkommer de fartyg, som under ett kalenderår i fyr- och båkaafgift erlagt ett belopp motsvarande hvad det såsom lastadt skolat utgifva för fem gånger inkommande och fem gånger utgående, sådant fartyg skall under samma kalenderår vara från lotsskyldighet frikalladt.

Men nu äro enligt Kongl. kungörelsen af den 5 Juni 1874 alla fartyg och båtar, som icke öfverstiga 40 tons, befriade från erläggande af fyr- och båkaafgift, och enligt Kongl. kungörelsen af den 12 Mars 1875 alla fartyg af 20 tons och derunder befriade från skyldigheten att begagna lots, hvaraf följer, att fartyg, hvilkas drägtighet ligger emellan 20 och 40 tons, under inga förhållanden kunna komma i åtnjutande af den lotsfrihet, ofvannämnda nådiga kungörelse medgifver de fartyg hvilka öfverstiga det sistnämnda tontalet.

Genom nu anmärkta missförhållande, har dessa fartygs intresse, som ega en drägtighet af 20—40 tons, blifvit betydligt förbisedt. Ty

den befrielse de åtnjuta från erläggandet af fyr- och båkaafgift, motsvarar ingalunda den lindring, som skulle uppstå genom befrielse från skyldigheten att begagna lots, hvilken frihet tillkommer dem hvilka, såsom nämnt är, betala 5 gånger utgående och inkommande fyr- och båkaafgift, ty då exempelvis ett fartyg af 30 tons dräktighet och 9 fots djupgående har att i fyr- och båkaafgift in och ut, efter 30 öre per ton, erlægga 18 kronor, så har det i Göteborg uti in- och utgående lotspenningar att erlægga för hvarje resa till och från utrikes ort 33 kronor 74 öre.

Att, som sagdt, dylika missförhållanden skola inverka hämmande på navigationen vid våra kuster, torde inses utan vidare bevis. En rättelse är alltså härvidlag af högsta nöden, och som regeringen, ehuru framställning om senare fallet blifvit gjord, ej ännu vidtagit någon åtgärd för att afhjelpa detta missförhållande, så nödgas jag, såsom en bland de få målsmän den betryckta sjöfartsnäringen har vid riksdagen, vädja till de svenska folkombuden, att de må ingripa för afhjelpande af de olägenheter hvaraf — såsom jag visat — sjöfarten här lider. Jag hoppas så mycket vissare på ett sådant understöd, som det icke lär undgå någon, att sjöfartsnäringen genom de ojemförligt förhöjda lotstaxorna kan anses hafva fått sig pålagd en särskild förhöjd bevillning, hvilken icke kan någon annan näring, utan Riksdagens samtycke, påläggas.

På grund af hvad jag sålunda andragit, får jag vördsamt föreslå:

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, att den föreslagna lotsförordningen måtte med det snaraste utfärdas, deruti den föreslagna lotsfriheten iakttages; eller att, om tiden icke skulle medgifva en pröfning af hela förordningen, åtminstone den del deraf, eller 1 §, som rörer lotsfriheten för fartyg, — såsom vederlag mot den förhöjda lotstaxan — måtte genast, och innan den egentliga sjöfarten för året tager sin början, beviljas.

Om remiss till behörigt Utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 3 Februari 1879.

Carl J. Ödman.

I förestående motion förenar sig:

J. Rundbäck.